

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS.

Voor de Stad 1/12.
Franse per post, 1/14.

(Verschijnde

drivemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en

Zaterdag.)

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents de regel.

HET HUWELIJK DER KONINGIN VAN SPANJE.

Een vraagstuk, dat sedert lang de algemeene aandacht van Europa tot zich trok, en hetwelk tusschen twee groote mogendheden, Engeland en Frankrijk, eene oorzaak was van eener tijd, welken wij bijna minnestrijd zouden durven noemen, heeft eindelijk deszelfs besissing erfand. Koningin Isabella II, die op Spanjes troon zetelt, heeft eindelijk hare keus voor eenen echtgenoot gevestigd, en de gelukkige die de hand en het hart (?) der vorstin verwerven zal, is de Infant van Spanje, don Francisco van Assisie, oudste zoon van den Infant don Franciscus de Paula. Algemeen beweert men, dat de jeugdige Koningin eenen bepaalden voorkeur gekoeld voor den jongeren broeder van haren aaustaanden echtgenoot, don Enrique, doch deze had het verbruid door zich, meer aan aangenaam was, met de liberale en progressistische partij, de partij des voortuitgangs, in te laten. Wat er van zijy don Franciscus zal de gemaal der Koningin worden, heeft hierbij eene belangrijke, zegespraak behaald en als overwinnaar handelende, tevens bewerkt, dat de jongste zoon van den Koning der Branschen zich in den echt zal begeven met de Infante donna Luisa, zuster der Koningin. Frankrijk speelt hierbij het spel der kansen. Komt Isabella II te sterfen zonder kinderen, (men heeft toch zoo iets wel meer gehoord) is de Infante donna Luisa Koningin van Spanje en de hertog van Montpensier gemaal der Koningin; alzoo komt de spaansche kroon in het huis van Orleans en verkrijgt Frankrijk eenen invloed op Spanje, welke de grootste gevolgen op den toestand van Europa kan uitoefenen. Hoe Engeland zich alzoo door Frankrijk heeft laten overmeesteren, welke voorwaarden daarbij bedongen, welke concessien Frankrijk weligt aan Engeland verbeend heeft, om tot deze uitkomst te geraken, dit alles blijft een geheim; daar de beide gouvernementen het voorzigtig en staatkundig gesordjeeld hebben, kort voor de officieele bekendmaking van dit huwelijk wijd en zijd uit te bazuiten, dat zij hoegenaamd geenen invloed op de keus der Koningin wilden uitoefenen, dat het huwelijk der Koningin uitsluitend eene spaansche zaak was, welke door de Koningin en de natie moest uitgemaakt worden. Toen deze verklaring van de beide regeringen, door middel harer erkende organen

uitging, was waarschijnlijk de zaak des huwelijks reeds geklonken en ontbrak er nog slechts aan, om de spaansche unie eenigwelning zand in de oogen te strooijen door het beleggen van eenen ministerraad, waarbij nog vele aanzienlijken in den lande uitgenoodigd werden. De Koningin zelve, niet sterk genoeg om onafhankelijk te zijy, heeft het hoofd gebogen en gezegd, zamen zieh aan haan van derland ten offer brengende en voor hetzelve een juk aanvaardende dat haar zwaar schijnt te zullen drukken.

De vraag blijft echter over: zal nu het huwelijk der Koningin aan Spanje rust, vrede en duurzaamheid scheeken? Wat, men daarvan ook zeggen moge, hoe gelukkig de antwoorden, die der politieke horostoop-trekkers in dit opzigt vernemen wij deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden en beklagen steeds dat schoone land, hetwelk reeds zoo lang ten prooi aan de revolutionaire koorts zijne hulpmiddelen uitgeput ziet en gedoemd schijnt te zijn, voor altijd van den rang af te dalen, welken het steeds zoo schitterend bekleed heeft, van dat land, hetwelk thans nog zucht onder de noodlottige gevolgen van de wilsbeschikking eens zieltogenden Konings, welke de naderende dood reeds van het genot zijner geestvermogens beroofd had.

Te meer leed doet ons dit, nu de eenige weg, welke nog open stond tot verwijdering van den eenigen althans den grootsten hinderpaal voor Spanjes geluk, voor goed verlaten is. Men moge de vervallen verklarung van don Carlos en zijn geslacht van den spaanschen troon als een fait accompli beschouwen, men moge, voor het geluk en de rust van Spanje wenschen, dat dezelve als dusdanig beschouwd moge blijven en Isabella II en hare alstammelingen in het vreedzaam genot van de kroon mogen blijven, zeker is het dat don Carlos, en thans zijn oudste zoon, de graaf van Montemolin, de zaak niet aldus inzien en nog geen voornemen hebben, hunne, hetzij dan gegronde of vermeende regten op de nalatenschap van Ferdinand VII op te geven. Dit weet men, en men heeft de eenige gelegenheid laten voorbijgaan, om het vervallen stambuis te vrede te stellen, om eene transactie te sluiten, waartoe Don Carlos wel zou over te halen zijn geweest, namelijk een huwelijk der Koningin met een zoon van don Carlos, gepaard met eenen formelen afstand van alle verdere vorderingen van zijne zijde en de

afbrekking van het verbannings-bdikt, in eene tijd van opgewondenheid uitgevaardigd.

Dit heeft men niet gewild; men heeft met de meeste moeite steeds de publieke opinie in Spanje tegen don Carlos in het harnas gehouden en hem steeds afgeschilderd als de plaag voor het land. In plaats van eenen pretendent, die, wanneer de omstandigheden het eens gevoogden, weligt meer ondersteuning zou vinden dan men misschien denkt, te vrede te stellen en alzoo eenen mededinger te doen verdwijnen, heeft men hem nog meer verbitterd, en hem hartstarriger in het voorbehouden zijner regten doen worden.

Men zegge niet dat Engeland en Frankrijk magtig genoeg zijn om al de pogingen van dien pretendent te smeken. Dit weten wij. Engeland heeft daarvoor zijne schatten vrij, Frankrijk houdt daarvoor zijne legers beschikbaar en zijne vestingen en sterkten geopend, maar zal dat altijd zoo blijven? En indien er eens een tijd komt, indien er eens omstandigheden opdagen die aan Frankrijk en Engeland de handen vol geyen, om hunne eigen zaken in het regt te houden, om voor hun eigen behoud te waken en tegen magtigere vanden dan don Carlos op te treden, zullen zij dan nog in staat zijn, of den tijd hebben don Carlos of zijne afkomelingen te bewaken? En indien de politiek van Europa eens veranderd, zal dan weligt don Carlos of zijn geslacht niet weder een werktuig worden, om op het Schier-eiland te werken? Of zou men weligt alleen daarom het candidaatschap van den zoon van don Carlos tot de hand der Koningin afgeweerd hebben, om in het laatst door ons aangegeven geval, zich een werktuig voor te behouden? Dit alles is in de geheimen der staatkunde bedalven gebleven en die geheimen zijn overdekt niet den sluier der verklaring, welke wij reeds aangevoerd hebben, dat het huwelijk der Koningin uitsluitend eene spaansche zaak is, alshoon die verklaring door zoo vele antecedenten gesogenstraft wordt. Wat er van zij zal de tijd ons leeren; wij verneemen voor ons geen reden te hebben om onze overtuiging te veranderen, dat het besloten huwelijk der Koningin aan Spanje geen waarborg van rust, vrede en duurzaamheid oplevert.

kardinalen, even als in vorige jaren, eene godsdienstige vereeniging gehouden in de kerk van den heiligen Lodewijk, konink van Frankrijk. Mgr. Sacrista heeft de hoogste bezorging. De kardinalen hadden aan beide zijden van het choor plaats genomen en ten einde van hetzelfde, rege over het altaar, bekleedde de Graaf Rossi een bidstoel welke met een rijk, goud met liliën bezaaid overdekt was. Na den wierook aan de kardinalen aangeboden te hebben, deed de diaken zulks insgelijks aan zijne Excellentie, die nederboog en insgelijks den vredekus ontvangen en teruggegeven heeft. Na den zegen, naderde de ambassadeur den Onderdeken van het H. Collegie en bedankte hem, na eene diens buiging, dat hij het feest van den H. Lodewijk met zijne tegenwoordigheid vereerd had. Hij heeft aan al de andere kardinalen, drie en twintig in getal, dezelfde hulde van eerbied en dankbetuiging bewezen. Des avonds, na de vespers heeft de Paus zich, als naar gewoonte, ter kerk van den H. Lodewijk begeven. Toen het rijtuig des Pausen voor de kerk stil hield, naderde de heer Rossi, opende het portier en ontving Z. H. Na eenige oogenblikken voor het altaar van den H. Lodewijk gebeden te hebben, begaf de H. Vader zich naar de sacristij, alwaar een aantal personen tot den voetstoel toegelaten werden; de heer Rossi stond ter linkerzijde van den Pausen zetel. Toen de Paus den klagede algemeen dat het nalaten van maatregelen van orde een aantal fransche priesters, die Rome bezoeken, belet hebben den H. Vader te naderen.

Een aantal werklieden zetten ijverig de toeberedenselen voor het feest der geboorte van Maria voort. De heugloog, welke op het plein der Populo, tegen de straat Corso opgericht wordt, zal den verehoog van Constantijn voorstellen. Het possesso schijnt altijd op den 8 november bepaald te zijn. Gisteren liep het gerucht dat het den 29 september, op den feestdag van den H. Michael, zou plaats hebben, ik geloof echter niet dat deze tijdop op goede gronden berust.

De delegaat van Ancona, Mgr. Rossi, huisdeprelaat van Z. H. Pius IX, tijden van het heiligen van de St. Mauricius en St. Lazarus, van St. Joseph van Toskanen, van het kruis van Napels enz. enz. een der uitstekendste prelaten van het hof van Rome en een vermaard letterkundige heeft, ter gelegenheid der amnestie, eenen ronsgrader brief gericht aan al de openbare ambtenaren onder provincie Ancona. Ik zend u dit stuk, en uwe lezers uwe spijten te hooren van hetgeen in de Rijnensche Staten omgaat en om hun de handelingen te doen kennen van eenen prelaat, die de achting aller catholiken verdient.

Aan de Heeren Magistraten der Provincie Ancona. Gij weet reeds, mijne heeren, dat zijne Heilichheit, oorzeld der Heilichheit Pius IX, in zijne edelmoedige penning van den 16 dezer, onderzeggende zijner hoogste goedertierenheid, eene algemeene vergiffenis geschonken heeft aan al degenen die zich aan staatkundige wandaden hadden schuldig gemaakt. Door deze daad van vaderlijke liefde, gerukkig begin zijner regering, toonde de H. Vader ons, hoe zeer hij de bewijzen van trouwheid waardig is, welke de schuldigen met hare negeerders aan het hoofd, naderde voor de voeten van Z. H. hebben nedergelegd. Alle ambtenaren moeten hunne pogingen aanwenden, opdat deze groote weldaad, welke al de verhevenheid der ziel van den nieuwen Opperpriester en de goedheid van zijn hart doet kennen, het edel gevolg, hebbe dat de liefde, de dankbaarheid en de eendragt zijner bewinde onderdanen rondom zijnen doortuchtigen troon vereenigd worden en gehandhaafd blijven.

uwe magt, om tot die gelukkige uitkomst te geraken en te voorkomen dat de geest van wanorde niet weder bedroevende hartstogten doe ontwaken, welke alle u in den aanzake ondermend. Hoopingen hebben u en de weg brenger. Geleed dat het hoofd der oonbare angest en uwe gij, doch uwe voortrekkende betrekking, in uwe onderhoorigen van alle standen gemakkelijk alle soorten van afwijkingen voorzien en onderdrukken, hetzij door uwe raadgevingen, hetzij door uw gezag, hetzij door alle andere middelen, welke u zullen ingegeven worden door de gehechtheid aan orde en vrede en door uwe gevoelens van trouw aan den H. Stoel.

Tot dat einde moet ik u, mijne heeren, in naam van het vaderlijk gezag dat ons beheert, dringende aanbevelingen doen geworden, en kwijt mij van deze zaak niet te meer ingeogen, omdat ik weet, hoe de belangen der regering u ter harte gaan en hoe gij, nieuwe aanslagen voorkomende, al uwe zorgen wijden zult aan de bestending van het welzijn der particulieren en der huisgezinnen. Vol vertrouwen in uwe loyaleiteit en rechtschapenheid, houd ik mij overtuigd, mijne heeren, dat gij met eenen waarachtigen ijver en eene heilige liefde voor het vaderland, alles zult aanwenden om de ongelukkige partijschappen, zoo zij nog mogten bestaan, te onderdrukken en te voorkomen, opdat gij u vereenzelvigende met de verheven gevoelens van onzen allergenadigsten soeverein, met eene werkdadige en getrouwe hand de banden toehaalt van dien vrede, waarmede God wil dat de kinderen van eenen zelfden vader vereenigd zullen zijn.

S. Rossi, delegaat (Univers) Ancona 21 July 1846.

Een andere brief uit Rome meldt dat de pausselijke regering op dit oogenblik met engelsche en belgische Kapittelisten in onderhandeling is voor eene nieuwe leening en dat zij ernstig bedacht is op eene economie van hare schuld, welke thans met 5 pCt. rente belast is. Men zegt ook dat de regering in onderhandeling is getreden met het fransch gouvernement, om een geleete der tot dwangarbeid veroordeelden als colonisten naar Algerie te zenden, hetgeen voor de romeinsche schatkist eene aanzienlijke bezuiniging zou ten gevolge hebben. Z. K. de prins van Joinville, wiens eskader sedert eenige dagen in de haven van Napels ligt, is den 31 augustus te Rome aangekomen om de gelukwenschen zijns doortuchtigen vaders, den koning der Franschen, aan den Paus over te brengen. Daar Z. K. de viering van de huwonen van het vermaarde featuran P. di Croce hetwelk den 8 september te Napels gevierd wordt, zal zijn verblijf te Rome slechts eenige dagen duren. De eerw. heer Coqueran, aalmoezener-generaal van het eskader, vergezelt den prins van Joinville.

De congregatie der studien heeft aan al de bisschoppen der Pauleysche Staten eenen rondgaanden brief gezonden, den hemmit te noodigen een verslag in te brengen over den toestand der scholen en collegien, welke zich in hun bisdom bevinden, en aan dezelve de noodig geoordeelde verbeteringen voor te stellen.

Mgr. Baloni, aartsbischop van Bythin, secretaris der congregatie der bisschoppen en bloosterorden, gunstig bekend door zijne zending in Nieuw-Orleans, alwaar hij jaren lang den post van intermunius vervulde, is door den Paus tot bisschop van Imola benoemd. Men weet dat deze zetel door den H. Vader bekleed werd voor zijne troonsbestijging. Men denkt dat mgr. Baloni spoedig tot Kardinaal zal verheven worden. TURKIJE. De reisvoer Mehmet-Ali naar Konstantinopel heeft hem 60 miljoen piasters ongeveer 7 miljoen guldens gekost.

Het deensch gouvernement schijnt besloten hebben, om alle middelen aan te wenden om de oppositie te smoren, welke tegen hetzelve in de hertogdomen Sleswijk en Hols in oprichting is. Van den 1 september, meldt dat de heer Olshausen, voormalig kanselarij, die reeds hier seker ach bevestigd heeft ten huize van den heer Olshausen, redacteur van den Correspondent, en gedwongen heeft, hetzij schriftelijk of mondeling zich te verbinden voortaan geene volks-vereenigingen meer uit te lokken, noch daaraan deel te nemen. Olshausen geweigerd hebbende deze verbintenis aan te gaan, is dadelijk naar de vesting Reudobu vervoerd en buiten toegang gesteld. Al wat zijn huis was is verzegeld geworden. Men denkt te Kiel dat het gouvernement eertlang een aantal ambtenaren zal wegzenden.

ZWITSERLAND.

— Uit Bern schrijft men: Den 17 augustus heeft de nieuwe groote raad deszelfs eerste zitting geopend. De voormalige president der constituerende vergadering bekleedde voorloopig het voorzitterschap. Een nieuw reglement is aangenomen, waarbij bepaald is dat elk lid van den raad zoo dikwijls hij het goedvindt het woord kan opvatten. Na de goedkeuring van al de processen-verbaal, uitgezonderd dat van Mieg court, is de vergadering overgegaan tot de keus der leden, die den regeringsraad zouden uitmaken. Funk is benoemd tot voorzitter met 148 stemmen tegen Ochsenbein, die slechts 40 stemmen bekwaam behalve uit den voorzitter bestaat de regeringsraad uit den beruchten generaal en chef der vrijcorpsen Ulri Ochsenbein, de advokaat Stoempfli, dr. Schneider, Schneider van Nidau, Xaverius Stokman (een catholiek uit de Jura), den kapitein Immer van Thun, Albert Joeggi en Cypriaan Revel. In den avond van denzelfden dag is men overgegaan tot de keus van de ministers met de parlementen, als: voor binnenlandsche zaken dr. Schneider; voor justitie en politie, Albert Joeggi; voor financiën, den advocaat Stoempfli; voor openbaar onderwijs, Schneider, den oudsten; voor oorlog, Ochsenbein, met eenparige stemmen, en eindelijk voor de openbare gebouwen, den kapitein Immer. Den 29 augustus heeft de groote raad tot deszelfs definitieven voorzitter benoemd Ant. de Pillier, van Bern, thans voorzitter der bernsche deputatie bij den Landdag. Het is de laatste werkzaamheid, kwam de oude groote raad niet meer bijeen dan om het beheer der zaken aan den nieuwen op te dragen.

Twee zaken verdienen bijzondere opmerking in deze verkiezingen, namelijk de keuze van Funk en Ochsenbein, deze opperbehoofd (generaal) der vrijcorpsen der benden die zich den naam van vrijcorpsen gegeven hebben. Deze keuzen zagen alles. Zij maken reeds vooruit bekend langs welke weg het gouvernement het diep schap wil bereiken, wanneer het zich in het bezit zal zien van het federaal beheer. Bij het afloopen van den tegenwoordigen Landdag te Zurich zijn reeds twee verloren gegaan, en zal ook op Bern overgaan om het in de te stellen. Het anti-catholiek en anti-federal van op te steken en al de krachten der radicale fractie tot zich te roepen. Het tegenwoordig hoofd der bernsche deputatie bij den Landdag en al de deputaten der cantons, die zich aangesloten hebben in het plan van den burgeroorlog, welke men verwekken wil, hebben daaromvoren dadelijk genoeg verklaard, maar zij hebben op den mond van het hoofd der deputatie van Lucern een antwoord verpomen, dat zeer hoog acht: als de bedreiging: Lucern bemint den vrede en verlangt denzelfden: maar meer dan den vrede bemint het zijn vrijheid, onafhankelijkheid en godsdienstige regten.

Lucerne zijn de grenzen van deszelfs kanton met betrekking van het volkenrecht, overvloedig geworden; tweemaal is het bloed van deszelfs burgers verraderlijk vergoten geworden (er niettemin heeft Lucerne, edelmoedig het leven gespaard, van meer dan twee duizend soldaten, welke in zijne handen gevallen waren. Men wachte zich wel voor de derde maal burgeroorlog te stoken! Deszelfs slaaf is ligt, maar wiet zou kunnen op zich nemen het tot rust te brengen? Men vergenoegte zich met de dubbelscherming, welke bewezen heeft, dat hij, die voor zijnen broeder een kuil graaft, ook wijls de eerste erin valt. Doch zoo men tot dien strijd besloten heeft, zal Lucerne denzelfden aanvaarden, niet voor de Jesuiten maar voor deszelfs souvereiniteit. Men werpe nogmaals de ijzeren teerlingen nit, het volk van Lucerne zal, za met eene ijzeren hand oprapen. Daartoe bezit het t verheven gevoel van zijn recht en het vertrouwen op de hulp des Allerhoogsten. Maar, wanneer in dat geval de geweldige lijdzaamheid van dat volk hetzelfde verlaat; indien het, schrikwekkend als de stroom des bergs, op zijne vijanden losruikt, of dat zij dan de verantwoordelijkheid daarvan inoogsten, die zoo dikwijls deszelfs heiligste rechten hebben aangerand! De geschiedenis van ons vaderland levert meer dan een voorbeeld van dien aard op. Men wachte zich hetzelfde te vernieuwen!

IRLAND.
De catholieke Kerk in Ierland telt vier aartsbisdommen: Armagh, Dublin, Castel-Emily en Tuam; 22 bisdommen; 2,500 pastoors met even zoo veel kapellanen; 300 a 350 religieuzen; 2,600 parochien en 2,000 catholieke kapellen. Men berekent dat er een priester is voor 1,240 ingezetenen en eene kapel voor ongeveer 3,250 personen. De algemeene bevolking van het eiland is 8 miljoen, waaronder omtrent 4 miljoen catholijken. De bisdommen en pastoors vinden hun onderhoud in de vrijwillige bijdragen der geloovigen, en het is zeldzaam dat men niet geeft, hoe arm men ook zijn moge. De armoede is echter zoo groot dat er pastoors zijn die met hunne onderhoorigen van honger omkomen, vooral in de jaren, waarin de aardappelen oogst mislukt.

Geheel anders is het gelegen met de anglikaansche Kerk, welke een achtste gedeelte van den grond van het eiland van het anglikaansche episcopaat genieten en een bedrag van 10 duizend p. st. of 192,000 gl. Een anglikaansche bisschop, zonder eigen vermogen in Ierland, bekomen, heeft zijne familie, bij zijn overlijden, verrijkt met de buitensporige som van 400,000 p. st. of 4,800,000 gl. Dr. Linderay, bisschop van Kildaire, een bisschop, alwaar geene aanhangers der anglikaansche kerk gevonden worden had een inkomen van 6,000 p. st. (72,000 gl.). Na eene bisschoppelijke bediening van 42 jaren laat deze overleden bisschop een vermogen na van een aantal miljoenen.

FRANKRIJK.
Men verneemt dat na eene langdurige beraadslaging in den ministerraad, het arrest van het Hof der Pairs, waarbij Joseph Henry tot levenslang dwangarbeid veroordeeld is, geene verandering zal ondergaan en dat het effect zal worden.

ROTTERDAM, 7 september. Dieren barstte een geweldig onweder, van bliksem en zware stortregens vergezeld, in den avond, hetwelk van 's avonds 8 ure tot laat in den nacht zonder ophouden heeft geduurd.

Men heeft vermeend verscheiden waterhooven naar te nemen, waarvan een als een stonddoed op de Groenendijk is bevestigd.

Men men verneemt moet de bliksem op onderscheiden plaatsen zijn ingestegen, en onder anderen ook te Kethel, waar een tuubberg is afgebrand.

Het onweder schijnt echter slechts plaatselijk te zijn geweest, vermits in de districten van Dordrecht bijna geen regen is gevallen.

AMSTERDAM, 7 september. Ten gevolge van het gebruik van garnalen zijn hier in de laatste dagen niet alleen zeer hevige ziekten ontstaan, maar doen zich zelfs zeer opmerkelijke plotselinge overgevallen voor. (Amst. Ct.)

LATERE BERICHTEN.

De gemoodden worden meer en meer ongewonden in Holstein. In den avond van den 1 september zijn de voornaamste ingezetenen van Kiel bijeengekomen ten gevolge der in hechtenis neming van den heer Olshausen, ten einde een verzoekschrift te richten aan den stedelijken raad, waarvoor hij deel maakt.

Het volk heeft onderscheidene burgers, om hun patriotisme bekend, met luiden vivats begroet. Moordreien zijn aangeheven tegen den commandant der jagers van het garnizoen, die een Deen is en tegen den hoogleeraar Paulsen, die men weet de deensche staatkunde toegevoerd te zijn. De politie heeft de bijeenkomst van meer dan drie personen, na acht ure des avonds, verboden.

Te Reudsburg heeft men den heer Olshausen, die in de vesting gevangen zit, eene serenade gebracht. De advocaat Banditz, die dezelve leidde, is door de politie gevangen genomen; maar het volk nam eene zoo dreigende houding aan, dat zij den beklagde weder in vrijheid heeft moeten stellen.

De tooneelen van wanorde zijn in den avond van den 2 herhaald; de gewapende magt is echter niet tusschen beide gekomen, om er paal aan te stellen.

Den 6 augustus heeft de duitsche Bondvergadering een besluit aangenomen, krachtens hetwelk de oprichters en deelnemers van communistische genootschappen, in zoo ver zij in künne strekkingen of teerellingen een deel van hoogverraad beoogen, in al de Staten van den Bond, volgens de wetten van elken staat, als schuldig aan de misdaad van hoogverraad gestraft zullen moeten worden.

De tijdingen uit Ierland worden meer en meer onrustwekkend. De aardappelenziekte rigt er veel groter verwoestingen aan, dan verleden jaar. De planten rotten, zoo wel het loof als de stengels en knollen, en verspreiden door de lucht eenen damp welke vele koortsen te weeg brengt. De armoede is op vele plaatsen zoo groot, dat de bewoners van het platteland verplicht zijn die bedorvene aardappelen tot hun voedsel te bezigen. Men is het algemeen eens, dat de door het engelsche gouvernement genomen maatregelen ontoereikend zijn, om in den herschenden nood te voorzien.

Al de oppositiebladen van Madrid bestrijden het huwelijk der Infante met den hertog van Montpensier, de progressieve, aankloft van den hertog van Savilla, hun kandidaat, de puritanen om het ministerie te doen vallen en door een ander te vervangen. De Espanol uithoofde der onwettigheid, welke hij volhoudt dat aan zooulang huwelijk verboden is. Deze onwettigheid zou haren grond vinden in het vredesverdrag van Utrecht, bij hetwelk het huis van Orleans voor altijd van de spaansche kroon verstooken blijft.

Geen der partijbladen bevestigt de tijding, door l'Epoque medegedeeld, dat het verzoek tot gratie van Joseph Henry van de hand zou zijn geveren.

Mengelwerk.

Het catholicisme in het Koninkrijk Wurtemberg.

II.
Wanneer men de geschiedenis betracht, acht men zich gelukkig een geheel tijdstip of een geheel volk te kunnen verpersoonlijken in een enkel vermaard man, die dertzelver geheel en bijzonderheden vertegenwoordigt. Onder dit opzigt hebben wij een dubbel geluk; want de heer von Schlayer, het hoofd van 't Wurtembergsch cabinet, vereenigt in zich en de overlaveringen van het verledene, in de handelingen van het tegenwoordige en de strekkingen van de toekomst. Het leven van den heer von Schlayer is bijna de geschiedenis van het catholicisme in Wurtemberg, vestigen wij dus voor eenige oogenblikken onze aandacht op hetzelve.

Sedert lang wordt het land, waarover wij handelen, gehouden voor het paradijs van openbare schrijvers en ambtenaren. Nog onlangs, wanneer het iemand gelukte zijn examen af te leggen voor de geleerde universiteit van Tubingen, spoelde hij zich naar Stuttgart, om een tweede examen van bekaamheid af te leggen, hetwelk hem verstrekte tot vrijgeloofde om eenig ambt van expediteur, stedelijk griffier, ontvanger of eenig ander

gering postje te bekomen, en het recht te erlangen onder de heeren (Herren) gerekend te worden. Een schoone titel voorwaar; inzonderheid voor de talrijke bogrenzonen, wier vaders niet weinig vereerd zijn, hunne nakomelingschap onder de heeren van het gouvernement geplaatst te zien. Onder de goudendromers, welke een pot bier en een pijp tabak in duitsche hersenen doen ontstaan, is de schitterendste die, welke aan dezelve den voormaligen boereuknecht voorstelt, tot de tiene der waardigheden verheven; van eenvoudig griffier tot substituit, bijvoorbeeld, door twee, min of meer rossige paarden voortgetrokken in eene min of meer antieke koets, waarmede zij de burgers dreigen te verpletteren. O! wat een gelukkig land voor schrijvers, is dat goede land van Wurtemberg! Vooral in de jeugd van den heer Schlayer, nu von Schlayer, was het zoo gelegen. Hij was zoon van eenen bakker van Tübingen, die besloot, van zijnen erfgenaam eenen heer te maken. Jan Schlayer begon met schrijver of kopiist te worden bij de universiteit zelve, daarna finantieele ambtenaar, vervolgens zoo wat directeur van het museum van natuurlijke geschiedenis, zonder echter eenige afzonderlijke studien gedaan te hebben. Reeds toen onderscheidde hij zich, door zijne strekking om de menschen te behandelen als even zoo vele werktuigen, bestemd om te gehoorzamen aan de rigting, welke het gezag hun geven wilde.

In zoodanige gesteltenis bevond hem de minister en caratur der universiteit, von Wangenheim, die toen het ontwerp eener duitsch-catholieke Kerk tot rijnsland bragt. Hij had eenen secretaris noodig, buitzaam en behendig. Jan Schlayer was zijn rechte man en men moet bekennen dat de kweekeling spoedig zijnen meester waardig was. Nu stond voor hem de weg der eer open; hij werd achtervolgens secretaris-generaal van het ministerie van binnenlandsche zaken en sedert het jaar 1834 minister. Zijne ekleentelijkheid voor zijnen oudsten meestersging zoo ver, dat hij de verkiezing van den heer von Wangenheim liet vermetigen, om zijn eigen invloed in den boozem van het Parlement meer en meer te verzekeren.

Ziedaar dus den man aan wien men een groot gedeelte der verbaasende grieven, welke de gemooderen der catholijken verontwaardigen, kan toeschrijven. Men heeft in ons eerste artikel, het geheel der maatregelen gezien welke hun godsdienstgebeheer regelen; het is tijd dat wij in de bijzonderheden treden.

Het cabinet van von Schlayer had begonnen met twee biffen van den heiligen Stoel ter zijde te leggen, die het bestuur der Rijn-provincien regelden en heeft onze broeders in eenen toestand geplaatst bijna gelijk aan die der protestanten, gedurende het tijdstip, dat onmiddellijk den dertigjarigen oorlog voorafging. De kleingeestige plagerijen ontwaken zonder ophouden de verbittering en zelfs den haat in de gemooderen; wil men eene kerk bouwen, een godsdienstig gesticht beschenken met kruisen, klokken, fabrieken, wil men uitgaven voor de godsdienstoefening doen? het bestuur treedt tusschen beide en regelt zelfs de uitgaven, waarop het geoorloofd zal zijn God te bedanken. Men zou zich mogelijk een denkbeeld kunnen vormen van de bezuzelachte bijzonderheden, waarin men treedt om het catholicisme te bemoeijelijken, der zelfs krachten uit te patten en hetzelfde geheel uit het land te doen verdwijnen. Zoo veel te meer is het al zoo gelegen, wanneer het de hooftzaak, de zielezorg en de kerkelijke regtsmacht geldt. Door middel eener menigte reglementen, decreten en magtsveroveringen is het cabinet Schlayer er in geslaagd, bijna alles in handen te krijgen meer bijzonderlijk steevende op het recht inspectants, advocats, rectorats, hetwelk van den staat een wezenlijk recht van verdrukking verzekert.

Het voornaamste werktuig van de regering is,

